

ბავშვზე და ბავშვიან ოჯახებზე მორგებული მუნიციპალური სოციალური პროგრამების მონიტორინგის მეთოდოლოგია

წინასიტყვაობა

ბავშვის და ბავშვიანი ოჯახების საჭიროებებზე მორგებული მუნიციპალური სოციალური პროგრამების შემუშავება და დანერგვა არის რთული და კომპლექსური სამუშაო და რამდენიმე მნიშვნელოვან ეტაპს მოიცავს - 1. საჭიროებების იდენტიფიცირება; 2. საჭიროებებზე ფოკუსირებული მუნიციპალური პროგრამების შემუშავება, განფასება და დანერგვა; 3. მუნიციპალური სოციალური პროგრამების/ქვეპროგრამების შესრულების მონიტორინგი და შეფასება.

ადგილობრივი თვითმმართველობის მიერ შემუშავებული მუნიციპალური სოციალური პროგრამებისა და ქვეპროგრამების ეფექტიანობა დამოკიდებულია არა მხოლოდ პროგრამების/ქვეპროგრამების სწორად დაგეგმვაზე, არამედ მათ ჯეროვან აღსრულებაზეც. პროგრამების შესრულების **მონიტორინგი** საშუალებას აძლევს მუნიციპალიტეტს, რომ შეამოწმოს პროგრამის/ქვეპროგრამის მიმდინარეობა, დაგეგმვის სისწორე, სერვისის მომწოდებლების მიერ ვალდებულებების ჯეროვანი შესრულება, ხოლო პროგრამების **შეფასება** ზომავს მიღწეულ შედეგს და პროგრამით მოსარგებლეთა კმაყოფილება. ასევე, პროგრამების/ქვეპროგრამების მონიტორინგის და შეფასების შედეგად შესაძლებელია გამოიკვეთოს პროგრამების/ქვეპროგრამების გაუმჯობესების ან ადგილობრივ გარემოებებზე ადაპტირების საჭიროება და შესაძლებლობები. შესაბამისად, მუნიციპალური სოციალური პროგრამების მონიტორინგი არის სოციალური პროგრამირების მნიშვნელოვანი ეტაპი და მოითხოვს მეთოდოლოგიურ, თანმიმდევრულ და კომპლექსურ მიდგომას პროცესისადმი.

წინამდებარე მეთოდოლოგია განკუთვნილია ადგილობრივი თვითმმართველობის მოხელეებისათვის და მისი მიზანია დაეხმაროს მუნიციპალიტეტს, გააკონტროლოს პროგრამების/ქვეპროგრამების შესრულება, შეაფასოს ეფექტურობა, გამოავლინოს პროგრამის/ქვეპროგრამის ხარვეზები და გამოკვეთოს გაუმჯობესების შესაძლებლობები.

1. მუნიციპალური პროგრამების მონიტორინგის და შეფასების პრინციპები

პროგრამების მონიტორინგის და შეფასების პროცესი უნდა ემყარებოდეს შემდეგ პრინციპებს და მიდგომებს:

- მიუკერძოებლობა და ობიექტურობა
- მტკიცებულებაზე დამყარებული შეფასება

- ინკლუზიურობა
- გამჭვირვალობა
- პერსონალური მონაცემების დაცვა

2. რას გულისხმობს სოციალური პროგრამების მონიტორინგი და შეფასება?

პროგრამების შესრულების მონიტორინგი არის ზედამხედველობა პროგრამის განხორციელების პროცესზე რომლის ამოცანაა საქმიანობის განხორციელება შესაბამისობაში იყოს წინასწარ დადგენილ გეგმებთან და სტანდარტებთან. პროგრამის შეფასება კი გულისხმობს წინასწარ შემუშავებული ინდიკატორების გამოყენებით იმის დადგენას თუ რამდენად მიაღწია პროგრამამ დაგეგმილ შედეგებს და რა არის პროგრამის გავლენა მიზნობრივ ჯგუფზე.

თითოეულ მუნიციპალურ პროგრამას აქვს კონკრეტული მიზანი, რომლის მისაღწევადაც იგეგმება ქვეპროგრამები და მათი ღონისძიებები. აღნიშნული პროგრამები/ქვეპროგრამები/ღონისძიებები გათვლილია კონკრეტული შედეგის მიღწევაზე, ხოლო შედეგი იზომება შესრულების ინდიკატორებით. ზოგადად, პროგრამების შემუშავებისას განსაკუთრებული ყურადღება უნდა გამახვილდეს პროგრამების მიზნებისა და შესრულების ინდიკატორების სწორად ჩამოყალიბებაზე, რადგან შემდგომში სწორედ ეს ინდიკატორები გვამძლევს საშუალებას გაიზომოს დანერგილი პროგრამის/ქვეპროგრამის შესრულება და შედეგი.

პროგრამების მონიტორინგისა და შეფასებისას უმჯობესია გამოყენებული იყოს *მრავალმხრივი მიდგომა* - ინფორმაცია მივიღოთ სხვადასხვა წყაროებიდან, რაოდენობრივი და თვისებრივი მეთოდების გაერთიანებით.

მრავალმხრივი მიდგომის უპირატესობებია:

- ობიექტურად აფასებს, რამდენად აღწევს სოციალური პროგრამა დასახულ მიზანს;
- ამაღლებს სოციალური პროგრამების ეფექტიანობას და რელევანტურობას;
- გამოკვეთს მიმართულებებს სოციალური პროგრამების გაუმჯობესებისთვის;
- ხელს უწყობს სოციალური პოლიტიკის მონაწილეობით დაგეგმვას;
- ქმნის მტკიცებულებას სოციალური პოლიტიკის გავლენის თაობაზე.

სწორად დაგეგმილი და ორგანიზებული შეფასების პროცესი იძლევა მტკიცებულებაზე დამყარებულ ინფორმაციას შემდეგ საკითხებზე:

- რომელი პროგრამა/ქვეპროგრამა მუშაობს?
- რომელი პროგრამა/ქვეპროგრამა არ მუშაობს და რატომ?
- რა გავლენა აქვს პროგრამას სამიზნე ჯგუფზე?

როგორც უკვე აღვნიშნეთ, მონიტორინგი ტარდება პროგრამების/ქვეპროგრამების განხორციელების ეტაპზე. მონიტორინგის შედეგად მიღებული ინფორმაცია მნიშვნელოვანია როგორც მიმდინარე პროგრამების/ქვეპროგრამების კორექტირებისთვის, ასევე მომავალი წლის პროგრამების/ქვეპროგრამების გაუმჯობესებული დაგეგმვისთვის. მონიტორინგის და შეფასების პროცესი კრავს სოციალური პროგრამირების ლოგიკურ ჯაჭვს - საჭიროებების იდენტიფიცირება → პროგრამების დაგეგმვა და განხორციელება → პროგრამების შეფასება და კორექტირება.

განასხვავებენ მონიტორინგის რამდენიმე სახეს, მ.შ.: პროცესის მონიტორინგი, ტექნიკური მონიტორინგი, ხარისხის მონიტორინგი, ფინანსური მონიტორინგი, გავლენის მონიტორინგი, და ა.შ. წინამდებარე მეთოდოლოგია ეფუძნება პროცესის მონიტორინგის, ხარისხის მონიტორინგის, გავლენის შეფასების, ასევე, ფინანსური შესრულების მონიტორინგის ელემენტებსა და შესაბამის ინსტრუმენტებს. როგორც წესი, მონიტორინგი არის პროგრამის განხორციელების პროცესის მართვის და ზედამხედველობის ინსტრუმენტი, ხოლო შეფასება არის პროგრამის გავლენის დადგენის, მისი განახლების და მოდერნიზაციის ინსტრუმენტი.

3. პროგრამების მონიტორინგის პერიოდულობა და მონიტორინგის და შეფასების განმახორციელებელი ჯგუფი

მუნიციპალური სოციალური პროგრამების შესრულების მონიტორინგი და შეფასება არის კომპლექსური და შრომატევადი პროცესი. მონიტორინგი გულისხმობს პროგრამის განხორციელების პროცესზე დაკვირვებას, და კორექტირებას. შეფასების პროცესი კი გულისხმობს პროგრამების როგორც რაოდენობრივი ინდიკატორების, ასევე ხარისხობრივი ინდიკატორების შესრულების შესწავლას, ინფორმაციის მოპოვებას და ანალიზს.

მონიტორინგის მიზნისთვის სასურველია შეიქმნას მცირე ჯგუფი (სასურველია 5-6 თანამშრომლისგან შემდგარი), რომელიც დაკომპლექტებული იქნება იმ მოხელეებით, ვინც ჩართული იყო პროგრამების შემუშავებაში - სოციალური სამსახურის, ბავშვის უფლებათა დაცვის სტრუქტურული ერთეულის, საფინანსო და იურიდიული, სამსახურის წამომადგენლები.

შეფასების პროცესში ასევე შესაძლებელია საზოგადოებრის წარმომადგენლების და/ან ექსპერტების მოწვევა. როგორც წესი მონიტორინგი ტარდება თავად მუნიციპალიტეტის სტრუქტურების მიერ (გარდა სამოქალაქო მონიტორინგისა) მაშინ როდესაც შეფასება შეიძლება ჩატარდეს მოწვეული ექსპერტებისა თუ დაქირავებული

საკონსულტაციო ფორმების მიერ. პროგრამის ფინანსური შერულების და მენეჯმენტის შეფასება ასევე ხდება შიდა აუდიტის სამსახურის მიერ. ხოლო შერჩეულ შემთხვევებში სახელმწიფო აუდიტის მიერ.

პროგრამის განხორციელების მონიტორინგი მიმდინარეობს პროგრამის შესრულების პარალელურად, გარკვეული პერიოდულობით და წინასწარ დადგენილი გრაფიკით, პროგრამის განხორციელების ეტაპების მიხედვით. პროექტის მონიტორინგის აუცილებელია პროგრამის დოკუმენტაციის, ფინანსური განგარიშების და ლიმიტების, არსებული სტანდარტების, საკანონმდებლო ბაზის, მეთოდური მითითებების და თაბამდებობრივი ინსტრუქციების შესწავლა და ანალიზი თუ რამდენად შეესაბამება პროგრამის განხორციელების მიმდინარეობა ამ დოკუმენტებში მოცემულ პროცესებს, ზღვრულ დანახარჯებს და სტანდარტებს, თუ რამდენად იცავენ მონაწილეთა მხარეები უფლებამოსილებათა ცარჩოებს და რამდენად არის გარანტირებული თანამდებობრივი კეთილსინდისიერების და კანონის უზენაესობის პრინციპები.

პროგრამის მონიტორინგის ამოცანაა თავიდან აიცილოს გადახრები პროგრამის დამტკიცებული მიმდინარეობისგან და საჭიროების შემთხვევაში ოპერატიულად გაასწოროს გადაცდომები. მონიტორინგი არის მენეჯმენტის ინსტრუმენტი იგი არ ამღებს სამართლებრივ შეფასებას აღმოჩენილ ფაქტებს და პროცესებს. სამართლებრივი შეფასების საჭიროების, ან გადაცდომაზე რომელიც სამართლებრივი პასუხისმგებლობის საკითხია გონივრული ეჭვის შემთხვევაში მონიტორინგზე პასუხისმგებელი პირი/ორგანო სამართალდამცავ სისტემას მიმართავს. ცალკე გამოიყოფა ფინანსური მონიტორინგის ნაწილი რომელიც მოიცავს ფინანსური ტრანსაქციების შერჩევით შესწავლად და საკასო შესრულების კონტროლს. ფინანსური მონიტორინგი ტარდება გარკვეული პერიოდულობით ფინანსური მართვის ზემდგომი ორგანოს მიერ (მაგალითად, ბაღების გაერთიანების ფინანსურ მონიტორინგს ანხორციელებს მუნიციპალიტეტის ფინანსური სამსახური).

მონიტორინგის ობიექტია არა თავად პროგრამა, არამედ პროგრამის განმახორციელებელი ადმინისტრაციული ორგანო ან ორგანიზაცია. მონიტორინგის შედეგად შეიძლება გამოიცეს ადმინისტრაციული აქტი, წერილობითი ინსტრუქცია, მეთოდოლოგიური მასალა ან თუნდაც სიტყვიერი მითითება, რომელთა იგნორირება შეიძლება იყოს დისციპლინალური ან სამართლებრივი პასუხისმგებლობის საგანი. მონიტორინგი უნდა მიმდინარეობდეს ისე რომ არ შეაფერხოს პროგრამის განხორციელება და/ან ამ პროცესზე პასუხისმგებელი ადმინისტრაციული ორგანოს (ან კერძო სამართლის პირის) საქმიანობა.

მონიტორინგის პროცესში არ ხდება პროგრამის შედეგების შეფასება, მისი მთავარი ამოცანაა პროგრამის განხორციელება მიმდინარეობდეს თავდაპირველი გეგმის, დამტკიცებული სტანდარტის შესაბამისად და კანონის სრული დაცვით. მონიტორინგის დროს აღმოჩენილი ფაქტები და შექმნილი დოკუმენტები შეიძლება

გამოყებული იქნას პროგრამის შეფასების პროცესში, განსაკუთრებით თუ საქმე ეხება პროგრამის ფინანსური შესრულების და მენეჯმენტის შეფასებას.

პროგრამების შესრულების შეფასება სასურველია განხორციელდეს **ორ ეტაპად: პირველ ეტაპზე** უნდა შემოწმდეს პროგრამების/ქვეპროგრამების შესრულების მდგომარეობა პროგრამის/ქვეპროგრამის განხორციელების დაწყებიდან 6 თვის შემდეგ (პირველადი მონიტორინგი), ხოლო **მეორე ეტაპზე** ხდება საბოლოო შესრულების და შედეგების შეფასება პროგრამის/ქვეპროგრამის განხორციელების წლიური მონაცემების საფუძველზე. პროცესის ასეთი განაწილება საშუალებას გვაძლევს პირველ ეტაპზე იდენტიფიცირდეს ქვეპროგრამის შესაძლო გამოწვევები/ხარვეზები (მაგალითად, ბენეფიციართა/მოსარგებლეთა წრე დასაზუსტებელია, ქვეპროგრამაზე მოთხოვნა დაგეგმილზე დაბალი ან მაღალია, რაღაც გარემოებები უშლის ხელს ქვეპროგრამის განხორციელებას, ქვეპროგრამით გათვალისწინებული სერვისის მიწოდება ხდება უხარისხოდ და ა.შ.), გამოიკვეთოს არსებული ქვეპროგრამის გაუმჯობესების ან გაფართოების საჭიროება და შესაძლებლობები. პირველადი შესწავლისას მიღებული მონაცემები გათვალისწინებული იქნება მიმდინარე ქვეპროგრამის ცვლილების, ან მომავალი წლის პროგრამის/ქვეპროგრამის დაგეგმვისას.

შეფასების მეორე ეტაპი კი საშუალებას მოგვცემს შევაჯამოთ წლიური მაჩვენებლები, გავზომოთ მიღებული შედეგები და შევიტანოთ ეს მონაცემები სოციალური პროგრამების შესრულების წლიურ ანგარიშში, რომელიც შეფასებისთვის წარედგინება მუნიციპალიტეტის საკრებულოს.

პროგრამის ფინანსური და ადმინისტრაციული მენეჯმენტის შეფასების ინსტრუმენტია აუდიტი, რომელიც ამოწმებს არა მხოლოდ ხარჯების გეგმის შესრულებას, არამედ პროგრამის ფინანსურ უკუგებას, ფინანსური მართვის სისწორეს ისევე როგორც მენეჯმენტის ეფექტიანობას. აუდიტი თავის დასკვნაში წარმოაჩენს და აფასებს აღმოჩენილი ფაქტობრივი გარემოებების გავლენას პროგრამის საბოლოო შედეგებზე და სთავაზობს აღმოჩენილი ხარვეზების გამოსწორების გზებს. შეფასების ანგარიშისგან გასხვავებით აუდიტის დასკვნა შეიძლება გამოყენებული იქნას სამართლებრივი პასუხისმგებლობის დასადგომად.

4. პროგრამების/ქვეპროგრამების შეფასების პროცესი

პროგრამა არის პრიორიტეტული მიზნების მისაღწევად განსახორციელებელი ღონისძიებების ერთობლიობა, რომლებიც დაჯგუფებულია მსგავსი შინაარსის მიხედვით და ხორციელდება გრძელვადიან პერიოდში ერთი საბოლოო შედეგის მისაღწევად. როგორც წესი, პროგრამა შედგება რამდენიმე ქვეპროგრამისაგან. პროგრამის შესრულების შეფასება შესაძლებელია მისი შემადგენელი ქვეპროგრამების

შეფასების შედეგად მიღებული მონაცემების ანალიზის და განზოგადების საფუძველზე. პროგრამების შეფასებისას გასათვალისწინებელია, რომ პროგრამის მიზნის მიღწევა გათვლილია გრძელვადიან ან საშუალოვადიან პერიოდზე, შესაბამისად, მისი შემადგენელი ქვეპროგრამების მონაცემების ანალიზით ვიღებთ ინფორმაციას პროგრამის შუალედური (და არა საბოლოო) შედეგის შესახებ.

პროგრამისგან განსხვავებით, ქვეპროგრამა იგეგმება ყოველ წელს და წარმოადგენს კონკრეტული შედეგის მისაღებად დაგეგმილი ღონისძიებების ერთობლიობას. ქვეპროგრამების შემუშავებისას, განსაკუთრებით მომსახურების მიწოდების ქვეპროგრამების შემთხვევაში, როგორც წესი, რაოდენობრივ ინდიკატორთან ერთად მიეთითება ხარისხობრივი ინდიკატორებიც (თუ კონკრეტული სერვისისთვის დადგენილია სახელმწიფო სტანდარტი, ხარისხობრივი ინდიკატორი უნდა გამომდინარეობდეს სახელმწიფო სტანდარტიდან, ხოლო თუ სახელმწიფო სტანდარტი დადგენილი არ არის, მაშინ ხარისხობრივი ინდიკატორი შესაძლებელია შემუშავდეს სოციალური პოლიტიკის გამტარებელ უწყებასთან, დარგის სპეციალისტებთან კონსულტაციით)¹. ქვეპროგრამის შესრულება იზომება კონკრეტულად ამ ქვეპროგრამისთვის შემუშავებული ინდიკატორების (რაოდენობრივი, ხარისხობრივი, ეფექტიანობის, ეფექტურობის) მიხედვით.

შეფასებულს პროცესისას უნდა მოვიპოვოთ და დავამუშაოთ შემდეგი სახის ინფორმაცია:

- კონკრეტული შედეგები (მაგალითად, რაოდენობრივი ინდიკატორების შესრულება)
- ანგარიშები (სერვისის მიმწოდებლების მიერ მოწოდებული ოფიციალური ანგარიშები)
- მოსაზრებები (ბენეფიციართა და მოსარგებლეთა, დაინტერესებული მხარეების, დამოუკიდებელი ექსპერტების მოსაზრებები ქვეპროგრამების/ღონისძიებების ეფექტიანობის შესახებ)
- დამატებითი ფაქტები (საჭიროების შემთხვევაში, ბენეფიციართა/მოსარგებლეთა ინდივიდუალური შემთხვევების, მ.შ. საჩივრების შესწავლა).

შეფასების ტექნიკის და ინსტრუმენტების შერჩევა ხდება იმის გათვალისწინებით, თუ რა სახის ქვეპროგრამაა შესაფასებელი და რა ინდიკატორებია განსაზღვრული ქვეპროგრამის შესრულების გასაზომად. შესაძლებელია გამოვიყენოთ შემდეგი მეთოდები და ინსტრუმენტები:

¹ იხ. „ბავშვზე და ბავშვიან ოჯახებზე მორგებული მუნიციპალური სოციალური პროგრამების შემუშავების მეთოდოლოგია“, გვ.13. ათეა, 2022 წ.

- დაკვირვება** - ქვეპროგრამის განხორციელების სტატისტიკური (რაოდენობრივი) მონაცემისა და ბენეფიციართა/მოსარგებლეთა წრის ანალიზი. ამ მეთოდით ფასდება, როგორია მოთხოვნა ქვეპროგრამაზე და რამდენად სწორად არის დაგეგმილი მოსარგებლეთა რაოდენობა, ხომ არ ჩამოვრჩებით ან ვაჭარბებთ მოსარგებლეთა დაგეგმილ ოდენობას? რამდენად სწორად არის შედგენილი საპროგნოზო ბენეფიციართა წრე? ხომ არ იკვეთება რამე განსაკუთრებული ტენდენცია (მაგალითად, თუ ქვეპროგრამით სარგებლობს მხოლოდ საპროგნოზო ბენეფიციართა ნაწილი, ვთქვათ ერთი ასაკობრივი ჯგუფის, ერთი გენდერის ან ერთი/რამდენიმე ტერიტორიული ერთეულის წარმომადგენელი. ეს ნიშნავს, რომ გასაანალიზებელია ამის გამომწვევი მიზეზი: შესაძლებელია მოსახლეობის ნაწილი არ ფლობს ინფორმაციას ქვეპროგრამის შესახებ, ვთქვათ ენობრივი ბარიერის გამო. შესაძლებელია სერვისზე ხელმისაწვდომობა გართულებულია კონკრეტულ ადმინისტრაციულ ერთეულებში მცხოვრები პოტენციური ბენეფიციარებისთვის, ვთქვათ მუნიციპალური ტრანსპორტის მოძრაობის გრაფიკის, არაადაპტირებული გარემოს ან სხვა გარემოებების გამო. დაკვირვება ასევე შესაძლებელია მოიცავდეს წინა წლებში ანალოგიური ან მსგავსი ქვეპროგრამის შესრულებისა და შედეგების შედარებასაც.
- პროგრამის შედეგების მიღწევის ინდიკატორების ანალიზი წინასწარ გასაზღვრული მონაცემების და ინფორმაციის გამოყენებით, რისთვისაც დადგენილი უნდა გქონდეს ასეთი მონაცემების და ინფორმაციის წყაროები, მათი ვალიდურობის და სანდოობის შემოწმების მეთოდი და წესი..
- მიწოდებული მომსახურების ხარისხის შემოწმება** - სერვისის მიმწოდებლების მიერ გაწეული მომსახურების ხარისხის შემოწმება შესაძლებელია მიმწოდებელთან ვიზიტით, მათ მიერ წარმოდგენილი პერიოდული ანგარიშების შესწავლით. უნდა დადგინდეს, რამდენად დაცულია სერვისის მიწოდების სტანდარტი/ხარისხი: პირობები სადაც ხორციელდება სერვისი, მომსახურების სისრულე და ხანგრძლივობა, პერიოდულობა, კვალიფიციური პერსონალის ჩართულობა.
- ჩაღრმავებული ინტერვიუ სერვისის მიმწოდებლებთან** - მნიშვნელოვანია სერვისის მიმწოდებლებთან კომუნიკაცია, რათა მოვისმინოთ მათი აზრი სერვისის მიწოდების პროცესში არსებული გამოწვევების შესახებ. სერვისის მიმწოდებლებთან კომუნიკაციას უნდა გავითვალისწინოთ ინტერესთა კონფლიქტის და პროცესის ტენდენციურად შეფასების შესაძლებლობაც, თუმცა მათი დაკვირვება და არგუმენტირებული მიგნებები ანგარიშგასაწვეია და შესაძლებელია შეიცავდეს მნიშვნელოვან ინფორმაციას ქვეპროგრამის გასაუმჯობესებლად.

- ბენეფიციართა/მოსარგებლეთა ფოკუს ჯგუფი** - ეს არის ქვეპროგრამების შედეგებზე ინფორმაციის ერთერთი უმნიშვნელოვანესი წყარო. ფოკუს ჯგუფი უნდა ჩატარდეს ყოველი კონკრეტული ქვეპროგრამის (განსაკუთრებით, მომსახურების მიწოდების) უშუალო მოსარგებლე ბავშვების და მათი კანონიერი წარმომადგენლების მონაწილეობით. მონაწილეთა შერჩევა უნდა მოხდეს შემთხვევითი შერჩევის პრინციპით, ქვეპროგრამით მოსარგებლეთა ბაზიდან. ფოკუს ჯგუფი სასურველია ჩატარდეს ნეიტრალურ ტერიტორიაზე (არა სერვისის მიმწოდებელთან), წინასწარ შედგენილი კითხვების საშუალებით. ფოკუს ჯგუფის ჩატარების პრინციპებია ნებაყოფლობითობა, კონფიდენციალურობა, ინფორმირებული თანხმობა და მოსაზრების გამოხატვის თავისუფლება. მნიშვნელოვანია, რომ კითხვების ნაწილი განკუთვნილი იყოს უშუალოდ ბავშვებისთვის, ხოლო ნაწილი - მათი კანონიერი წარმომადგენლებისთვის. კითხვები უნდა იყოს ფორმულირებული იმდაგვარად, რომ ფოკუს ჯგუფის შედეგად გამოიკვეთოს კონკრეტული ქვეპროგრამის ძლიერი მხარეები, სუსტი მხარეები, ნაკლოვანებები და მისი გამომწვევი მიზეზები, გაუმჯობესების შესაძლებლობები.
- კმაყოფილების კითხვარი** - იმ ქვეპროგრამის შესაფასებლად, რომლისთვისაც არ ჩატარდა ფოკუს ჯგუფი, ან ფოკუს ჯგუფის შედეგად ამოღებული ინფორმაცია საჭიროებს დამატებითი რაოდენობრივი მონაცემებით გამყარებას, შესაძლებელია კმაყოფილების მცირე კვლევის ჩატარება წინასწარ შემუშავებული მარტივი კითხვარის მეშვეობით. კითხვარი შეიძლება შეიცავდეს დახურულ, ნახევრადდახურულ ან/და ღია კითხვებს რომელთა საშუალებითაც დადგინდება ქვეპროგრამის ძლიერი და სუსტი მხარეები, გავლენა მოსარგებლეზე, ქვეპროგრამის ნაკლოვანებები და მათ გამომწვევი მიზეზები, გაუმჯობესების შესაძლებლობები. რესპონდენტების შერჩევა უნდა განხორციელდეს შემთხვევითი შერჩევის პრინციპით, წარმომადგენლობითობის მინიმალური ზღვარი არის 1:10 (პირობითად, რეგისტრირებული 100 მოსარგებლიდან გამოიკითხება მინიმუმ 10 მოსარგებლე).
- უკუკავშირი სერვისის მიმწოდებელთან** - სერვისის მიწოდების პირობად შესაძლებელია თავიდანვე განისაზღვროს პროვაიდერისთვის მოსარგებლების მხრიდან ანონიმური უკუკავშირის წესის დანერგვა, მაგალითად, როდესაც მოსარგებლები სერვისის ხარისხს აფასებენ ანონიმურად, სერვისის მიწოდების ადგილას განთავსებულ სპეციალურ ყუთში შეფასების შევსებული ფორმის განთავსებით
- ფინანსური შესრულების ანალიზი** - მნიშვნელოვანია შეფასდეს. მიმდინარე ფინანსური შესრულება, რამდენად საკმარისია (ან ზედმეტი ხომ არ არის) ქვეპროგრამის წლიური თანხა. შესაძლებელია მოხდეს ისე, რომ ქვეპროგრამაზე

მოთხოვნა დაგეგმილზე ნაკლებია, ან დაგეგმილზე მეტია. ასეთ შემთხვევაში საჭიროა გადაიხედოს ქვეპროგრამა და მოხდეს შესაბამისი კორექტირება.

საჭირო მონაცემებისა და ინფორმაციის მოგროვების შემდეგ იწყება მონაცემების ანალიზი. ანალიზი უნდა განხორციელდეს:

- კონკრეტული ქვეპროგრამის დონეზე (როგორც პირველადი მონიტორინგისას, ასევე საბოლოო შეფასებისას)
- პროგრამის დონეზე (წლის შედეგების შეფასებისას);
- ადგილობრივი სოციალური პოლიტიკის დონეზე; (წლის შედეგების შეფასებისას)

კონკრეტული ქვეპროგრამების ძლიერი და სუსტი მხარეების, შესრულების მიმდინარეობის, გამოწვევებისა და შესაძლებლობების ანალიზი ემყარება ზემოთაღნიშნული მეთოდებით შეგროვებულ ინფორმაციას. ქვეპროგრამის შუალედური შეფასება მოიცავს: 1) ინდიკატორების შესრულებას; 2) მოსარგებლეზე გავლენის შეფასებას (რამდენად დაკმაყოფილდა საჭიროება, გაუმჯობესდა ბავშვის და მისი ოჯახის მდგომარეობა, რამდენად რელევანტურია დახმარება); 3) გამოწვევების აღწერას (არსებობის შემთხვევაში) და რეკომენდაციებს გაუმჯობესებისთვის.

პროგრამის დონეზე შეფასება ეფუძნება პროგრამის ყველა ქვეპროგრამის შესრულების ანალიზს და მოიცავს: 1) პროგრამის ინდიკატორების შუალედურ და წლიურ შესრულებას; 2) სამიზნე ჯგუფზე/ჯგუფებზე გავლენის შუალედურ შეფასებას; 3) გამოწვევების აღწერას და რეკომენდაციებს. გასათვალისწინებელია, რომ პროგრამების მიზნებიდან გამომდინარე, პროგრამების უმეტესობა არის საშუალოვადიანი ან გრძელვადიანი. ამიტომ მნიშვნელოვანია, რომ პროგრამის ეფექტიანობისა და სამიზნე ჯგუფზე გავლენის შეფასებისას გათვალისწინებული იყოს წინა წლების მონაცემებიც.

სოციალური პოლიტიკის მიმართულების ანალიზისას სასურველია, დადგინდეს სხვადასხვა პროგრამების/ქვეპროგრამების კორელაცია. ამ კუთხით შედეგების ანალიზისთვის დაგვეხმარება შემდეგი კითხვები:

- 1) ახდენს თუ არა და რა გავლენას ერთი პროგრამის/ქვეპროგრამის დანერგვა სხვა პროგრამის კონტექსტზე? ამლიერებს თუ ამცირებს შედეგებს?
- 2) თანაბარია თუ არა ადგილობრივი სოციალური პოლიტიკის გავლენა მოსახლეობის სხვადასხვა მოწყვლად ჯგუფებზე?
- 3) თანაბრად ხელისაწვდომია თუ არა სოციალური პოლიტიკის განხორციელებით მიღებული სარგებელი მიზნობრივი ჯგუფის/ების ყოველი წევრისთვის?
- 4) რა არის ადგილობრივი სოციალური პოლიტიკის მოკლევადიანი ეფექტი მიზნობრივ ჯგუფზე და ხანგრძლივადიანი გავლენა მთლიანად საზოგადოების კეთელდღეობაზე